



Artikler i dette nummer

Biogas giver ny energi til økologisk jordbrug

Plantedække øger udnyttelsen af N i økologiske grønsager

Forbud mod konventionel gylle og foder vil fordre økologisk planteavl

Blandede sorter af byg klarer sig godt i økologisk jordbrug

Vindspredning af GM pollen fra raps- og rugmarker

Alternativ bekæmpelse af skurv i økologiske æbler

Organisk stof i jord - hvor meget er nok, og hvor lidt er kritisk?

EcoWiki - økologi for alle på nettet

Leder-følge system til græssende malkekøer

Økologisk afprøvning af vårbyg

Ærtesyge undersøgt ved økologisk dyrkning

Kort nyt

Forside

Leder-følge system til græssende malkekøer

Af **Karen Søegaard**, Seniorforsker, Danmarks JordbrugsForskning, Afd. f. Jordbrugsproduktion og Miljø

Køer, der leverer økologisk mælk, skal i praksis fodres med 100% økologisk foder. Derfor spiller afgræsning en aktuel og vigtig rolle for fodringen.

På Rugballegård ved Danmarks JordbrugsForskning undersøgte vi, om det er muligt at maksimere optagelsen under afgræsning ved at bruge et leder-følge system. Ved udbinding havde vi 12 folde, som i løbet af sæsonen blev udvidet til 18 folde efterhånden som væksten af kløvergræsset blev mindre. Malkekøerne græssede to døgn både dag og nat i hver fold, inden de blev flyttet til næste fold, dvs. systemet er et rationsgræsningsprincip.

Det nye er, at kvierne sammen med goldkøerne fulgte efter. Når køerne havde græsset en fold i to døgn, græssede kvierne og goldkøerne folden de næste to døgn. Køerne, der er 'ledere', har således mulighed for at vælge og vrage og tage det bedste. Kvierne og goldkøerne er 'følgere', og får et mindre og dårligere tilbud. Deres rolle er at rydde op, så der igen er et godt tilbud til køerne, næste gang de kommer i folden. Vores mål var, at kløvergræsset skulle have en højde på 15 cm, når køerne kom på folden.



Afgrøden bestod af alm rajgræs, hvidkløver, cikorie og kommen. Tokimbladet ukrudt udgjorde kun en mindre del, selv om der pletvis var tidsler. Kommen udgjorde også kun en lille del, men cikorien fyldte godt. Den udgjorde ca. 15% af afgrøden. Kløver udgjorde over 40% og græs ca. 35%.

Køer vælger hvidkløver

Om foråret gad køerne ikke æde cikorien. Kvierne åd dem til gengæld, men om det var et positivt valg, kunne vi ikke se. Senere i sæsonen åd køerne noget mere af cikorien, men det blev aldrig deres yndlingsspis. Hvidkløver var absolut deres første prioritet modsat græsstænglerne, som blev vraget.

Det var overraskende, at andelen af dødt plantemateriale (visne blade og stængler) blev mere end fordoblet fra lige inden køerne kom ind i en fold til lige efter. Det skyldes, at køerne især græssede, hvor der ikke var så meget dødt plantemateriale. De gik efter de bedste grønne pletter i folden.

Afgrøde kvaliteten var som ventet bedre inden køerne havde afgræsset end efter, så kvierne ikke bare fik et mindre tilbud, men også en dårligere kvalitet. hvilket var muligt, da de ikke skulle græsse helt ned. På den måde har køerne selv maksimeret afgrøde kvaliteten og efterladt en dårligere kvalitet til kvierne.

Som gennemsnit gennem sæsonen fik køerne tilbudt en afgrøde kvalitet med 20% råprotein og en fordøjelighed på 74% af organisk stof, mens kvierne fik et tilbud på 17% råprotein og en fordøjelighed på 71%. Men da køerne som nævnt græssede mere i gode pletter end i dårlige, har de ædt en kvalitet, som var endnu bedre end den nævnte. Køerne skulle ikke græsse helt i bund,

og de har således forbedret afgrøde kvaliteten ved at vælge det bedste.

Succes, der kræver arbejde

På Rugballegård var afgræsningssystemet tidligere et reguleret storfoldssystem. Leder-følge systemet viste sig absolut at være et godt alternativ. I forhold til afgræsning i storfolde har leder-følge systemet den fordel, at køerne kan optage mere pr tidsenhed, hvilket især er en fordel, når køernes staldration er begrænset.

Foldene blev kun afpudset én gang pr sæson, og der var heller ikke behov for mere. Ved afgræsning i storfolde vil der ofte være behov for flere afpudsninger, når der ikke indgår slæt.

I forhold til normal rationsgræsning har leder-følge systemet den fordel, at afgrøde kvaliteten er bedre, og den svinger ikke så meget i den tid køerne græsser folden. En ulempe ved leder-følge systemet i forhold til afgræsning i storfolde er til gengæld, at det kræver mere arbejde i marken. Dels ved at der skal sættes flere hegn op fra starten, og dels fordi kvierne skal flyttes med rundt. Det viste sig dog, at kvierne hurtigt lærte at blive flyttet, så arbejds mængden hertil var begrænset.

[Om FØJOenyt](#) | [Arkiv](#) | [FØJO](#) | [Forside](#)